

Information om FINNSAM

Plusgironr Sverige
Bankkontonr i Postbanken Norge
Medlemsavgift 2008

646 27 77-1
0533.34.89440
55 SEK/NOK

Kassör:

Christina Norlander, Länsmansgatan 4B, SE-777 31 SMEDJEBACKEN
Tel. (0)240-754 25 <christina.norlander@telia.com>

Skogsfinnska bibliografin:

Lars-Olof Herou, Gästgivaregatan 12, SE-771 53 LUDVIKA
Tel: (0)240-169 60 <loherou@gmail.com>

Forskarkatalog och medlemsregister:

Christina Norlander, Länsmansgatan 4B, SE-777 31 SMEDJEBACKEN
Tel. (0)240-754 25 <christina.norlander@telia.com>

Redaktör för FINNSAM-info:

Leif G:son Nygård, Berggatan 25, 703 62 ÖREBRO
Tel (0)19-102137. <nygard@comhem.se>

Ledningsgrupp 2008

Mellannorrland (s-k) Maud Wedin, Bergalid 3, SE-791 32 FALUN
Tel: (0)23-228 64 <maud.wedin@telia.com>
(suppl) Kjell Nordquist, Järbo <kjell.nordqvist@hos.sandnet.se>

Gävle-Dala/Orsa Maths Östberg, V. Ösavägen 40, SE-822 91 ALFTA
Tel: (0)271-101 68 <finnskogsmuseet@swipnet.se>
(suppl) Barbro Sindler, Falun <barbro.sindler-hult@telia.com>

Bergslagen Lars-Olof Herou, Gästgivaregatan 12, SE-771 53 LUDVIKA
Tel: (0)240-169 60 <loherou@gmail.com>
(suppl) Tor Eriksson, Örebro <tor925@gmail.com>

Tiveden Lena Gribing, Anderstorp, SE-695 94 FINNERÖDJA
Tel: (0)584-202 86 <lena.gribing@telia.com>
(suppl) Jan-Erik Björk, Källby <janne.bjork1@telia.com>

Värmland Inga-Greta Lindblom, Vitsand 337, SE-685 94 TORSBY
Tel: (0)560-302 84 <inga-greta.lindblom@torsby.se>
(suppl) Niclas Persson, Torsby <klemmetan@bredband.net>

**Norge södra
Finnskogen** Birger Nesholen, Gruetunet Museum, NO-2260 KIRKENÆR
Tel: 629-473 15 <skogfinsk.museum@east.no>
(suppl) Jan Myhrvold, Gjerdrum <jmyhrvol@online.no>

**Norge norra
Finnskogen** Mary G. Tangen, Nordholt, NO-2429 TØRBERGET
Tel : 62454717. <oltangen@bbnett.no>
(suppl) Rolf Rønning, Heradsbygd <rolfro2@frisurf.no>

Landsnummer: Sverige +46 Norge +47

FINNSAM-Info 2008/2

FINNSAM INFORMATION

Årgång 14 Nr 2 – Juni 2008

Kära Finnsammare,

Nu är det dags för mig att låta stafettpippen Finnsam-Information vandra vidare till någon annan redaktör, och enligt Maud finns det en hugad person på lager, nämligen Leif G:son Nygård från Örebro.

Dessa fyra år har varit intressanta och jag har lärt mig mycket om den skogsfinnska kulturen och träffat en hel del kunniga och intressanta forskare. Jag hoppas nu att dessa också greppar tangentborden och skickar in kortare och längre artiklar och notiser till Leif, så att han också kan fylla sidorna utan för mycket grubbel.

Tyvärr har det av familje- och andra skäl inte varit möjligt för mig att delta i så många konferenser, som jag hoppats på. Men jag står förstås kvar som medlem i Finnsam och hoppas kunna dyka upp då och då, särskilt om konferensämnet har anknytning till Värmland och Dalarna, mina egna smultronställen.

Sommaren har ju brutit ut, och jag hoppas ni ska hitta många intressanta begivenheter bland allt det som Maths har samlat ihop, och som ni kan läsa om i detta häfte.

Tack för den här tiden, vi ses säkert någonstans framöver!

*Elisabeth Thorsell
Redaktör emerita*

Nästa FINNSAM-info kommer i sept. Manusstopp 25 augusti.

Innehåll i detta nummer, bland annat:

- Rapport från Vårkonferensen i Alfta, Bollnäs och Hanebo
- Axplock av evenemangstips
- Inbjudan till Höstkonferens i Skinnskatteberg

FINNSAM-vårkonferens i Alfta, Bollnäs och Hanebo

AV ARNE VANNEVIK

FINNSAM:s vårkonferens 2008 ägde rum på Skålsjögården 23 – 25 maj. Inemot ett femtiotal mötte upp i det strålande vårvädret. I Maud Wedins frånvaro under fredagen på grund av doktorspromotion i Trondheim – ett nog så giltigt förfall- inledde Maths Östberg med ett föredrag om skogsfinnarna i Alfta, Bollnäs och Hanebo. Vi som inte hade hunnit fram till dess eller inte var med på konferensen över huvud taget, kan i stället läsa Mauds bok från 2004 *Den skogsfinnska kolonisationen i Alfta, Bollnäs och Hanebo*.

Därefter följde en utflykt i egna bilar till Tulpans i Skålsjön och en guidad vandring på en några kilometer lång naturstig genom ett kulturlandskap som klassats vara av riksintresse.

Efter middagen följde så föredrag av Stig Welinder om skogsfinnska arkeologi. När vi lite äldre FINNSAM-are en gång gick i skolan, fick vi lära oss att arkeologi det var den vetenskap som tog vid bakåt, där historiens skriftliga källor hade sinat. Nuförtiden ägnar emellertid arkeologerna uppmärksamhet även åt perioder där det i och för sig finns skriftliga källor.

När det gäller 1600-talets finnbebyggelse är dock de skriftliga källorna utomordentligt få. En arkeologisk utgrävning som den i Grannäs kan ge oss mycket säkrare kunskaper än den traditionella litteraturens tillbakaskrivande av förhållanden under 1800- tal och 1700-tal till 1600-talet.

Intressanta fynd är bl.a. mynt och kritpipor. Ett mynt från 1609 hittades på ett sådant ställe, att det är ett rimligt antagande att det lagts dit när huset byggdes. Ett antal fynd av delar av kritpipor för tobaksrökning har gått att datera och ange tillverkningsort för med hjälp av expertis från Tobaksmuseet i Stockholm. Fynden har till och med visats upp vid en internationell kritpipeforsarkongress i London! Kreatursben har hittats. Experter har bedömt vilka djurarter de kommit från men också konstaterat att det genomgående rör sig om vuxna djur. Ungdjuren kan med andra ord ha gått till en salumarknad och givit kontanter till hushållet.

Lördagen började med ett detaljrikt föredrag, inklusive bildvisning, om utgrävningarna i Grannäs. Det var Kjell Söderlund, deltagare i utgrävningen, som lämnade en mycket intressant information. Fynden kommer diskuteras på ett seminarium under hösten, och den skriftliga rapporten beräknas komma under 2009.

Så var det dags för bussutflykt, i första hand till utgrävningsplatsen i Grannäs, där Stig Welinder, Kjell Söderlund och Maud Wedin guidade. Maud hade ankommit på morgonen, och vi hurrade för den numera både disputerade och promoverade FINNSAM-basen. Många frågor och livlig diskussion blev det på

Lördag 6/9 (fortsättning)

18:00 Middag i Skinnskatteberg
Presentation av Skinnskattebergs kommun.
Underhållning.
Därefter fria aktiviteter.

Söndag 7/6

08:00 Frukost
09:00 Föredrag om finnbosättningarna i Ramsberg,
Skinnskatteberg och östra Väst-manland
10:00 DNA i släktforskningen , Jan Myhrvold
11:00 FINNSAM-möte
12:00 Lunch

Väl mött till en kunskapsbringade helg!

Hej alla medlemmar

Som ansvarig för medlemsregistret vill jag tacka alla som meddelat sina e-postadresser.

Portokostnader är höga och jag vill därför bygga upp en sändlista. Med den kan vi snabbt och billigt nå medlemmarna med information och efterlysningar.

Det finns idag 125 e-postadresser i sändlistan och vi är 286 medlemmar i FINNSAM. Du som inte meddelat e-postadress skicka besked till mig!

Till er som inte har dator och Internet kan jag rekommendera att ta kontakt med mig eller någon kompis som har Internet. Det finns också möjlighet att gratis använda dator och skaffa e-post adress på biblioteken, där personalen hjälper er till rätta.

Beträffande hemsidan så är den på väg att förändras och uppdateras. Du som är med på forskarlistan och vet med dig att du har adressändringar meddela mig.

Hälsningar

Christina

<christina.norlander@telia.com>

Inbjudan till FINNSAM:s höstkonferens i Skinnskatteberg 5-7 sept 2008

Mötesplats: Bergslagens Folkhögskola i Skinnskatteberg

Tema: Släktforskning och Bergsbruk

Arrangörer: Finnsams bergslagsgrupp:
Lars-Olof Herou, Christina Norlander och
Seppo Remes

<http://www.finnsam.org>

Linde Bergslags Släktforskar Förening:
Gunilla Didriksson och Leif G:son Nygård

<http://www.lindeforskare.se>

Fredag 5/9

11:00 Samling vid Bergslagens Folkhögskola för inkvartering

12:00 Lunch

13:00 "När inga kyrkböcker finns". Om släktforskarproblem,
Gunilla Didriksson

14:30 Kaffe

15:00 "Arkivforskning - Ramsberg, Gammelbo bruk och
finnarna", Leif G:son Nygård

16:00 "Finnen och malmupptäckterna", Seppo Remes

18:00 Middag

19:00 Seppo visar bilder från tidigare FINNSAM-möten.
Tag gärna med egna bilder.

Lördag 6/9

08:00 Frukost

09:00 Heldagsutflykt med buss då vi besöker bl.a
Gammelbo – Kloten (där vi äter lunch) –
vidare mot Tackbyn och ev. Haraldsjön –
resan avslutas med ett historiskt möte vid
Röda Jorden.

utgrävningsplatsen.

Efter en härlig kolbullelunch drog vi vidare till Fansen och Stugubacken. På dessa finnboplatser stod man sig tydligen ganska gott. Ett par tre hästar och 30-talet nötkreatur var vanliga boskapsbestånd. Sista anhalten var en ria i Gruvberget, och vi var åter på Skålsjögården i mycket god tid före middagen. Ett stort, stort tack till Maths Östberg för förnämlig guidning under hela buss-turen!

Pausen ägnade en del åt rökbastu, medan andra bara tog det lugnt i väntan på den utmärkta middag, som Bollnäs och Ovanåkers kommuner gemensamt bjöd på. De kommunala representanterna för Bollnäs Jan Erik Englund och för Ovanåker Nils Erik Falk berättade om sin respektive kommuner, medan FINNSAM:s kroniske tacktalare, skrivaren av dessa rader, pekade på den entreprenörsanda som de skogsfinska 1600-talsbosättningarna onekligen visade.

Söndagen inleddes med FINNSAM-info och årsmöte. Detta redovisas förhoppningsvis genom årsmötesprotokoll på annan plats i FINNSAM-nytt. Maud Wedin berättade kortfattat om sin avhandling med exemplifiering på kartor och andra källor från just det område konferensen ägnade sig åt. Jan-Erik Björk redovisade slutligen ny information om skogfynnarnas bomärken.

Så drog vi iväg till Finnskogsmuseet i Skräddrabo för mottillunch. Före guidningen inne i museet togs ett gruppfoto, som Maud förhoppningsvis har skickat till FINNSAM-nytt.

Ett stort tack till Maths Östberg och övriga medverkande för en mycket givande konferens.

Det var god mat och en boendestandard som med FINNSAM-mått mätt var mycket hög.

Vid kommande konferenser bör de ansvariga komma ihåg att vidtala någon utanför arrangörskretsen att skriva ett referat till FINNSAM-nytt.

Arne Vannevik

Har du glömt något? Att betala medlemsavgiften?

Medlemsavgiften i Finnsam är blygsam och behövs för att täcka portokostnaderna för bl.a. detta utskick.

Vet du med dig att du inte betalt för denna period, vänligen skicka då in 110 kr för perioden 2007/2008 eller 55 kr för 2008 på plusgiro 646 27 77-1 (Sverige) eller Postbanken Norge 0533.34.89440

Inbjudan till 50-årsfirande

Solør-Värmland Finnkulturförening fyller 50 år 2008

Detta firas med en festlig kväll i Torsby 16 augusti med början kl 17.30

I programmet ingår en tre-rätters middag, underhållning, historik och hedrande av hedersmedlemmar, däribland FINNSAM-medlemmarna Maud Wedin, Lars-Olof Herou, Arne och Anita Vannevik,

*För detaljerat program och anmälan hänvisas till
Telleruo Zetterberg, tel : 0560-162 78,
e-post: tellervo.zetterberg@torsby.se*

*Välkomna till en trevlig kväll i Torsby
bland idel Finnskogsvänner!*

Med vänliga hälsningar

Inga-Greta Lindblom /Torsby Finnkulturcentrum

Torsby kommun

97. Finnkulturcentrum

685 80 Torsby

0560-162 89, 162 93

e-post: inga-greta.lindblom@torsby.se

Losvekan (fortsättning)

15/7 och 17/7 16.00-19.00 utställning: "En resa genom Värmlands finnbygder maj 2007"

20/7 Hembygdsgården, Hembygdsfest

Fågelsjö Gammeldgård/ Fågelsjö Kursgård, www.fagelsjo.nu,

anmälan senast 3 veckor före till kurserna, 0657/300 52

6/7 Prästhelg enligt gammal tradition

11.00 Gudstjänst i Fågelsjö Kapell, lokala spelmän, därefter festligheter vid Gammeldgården, servering, underhållning: Gösta Edlund sång, Bosse Kronlund dragspel, Los-Hamra Kyrkokör, durspelande tjejer

15.00 Visning av Gammeldgården efter att prästen lämnat byn i lövad båt under salut

9/7 Hälsingegårdarnas Dag

17-19/7 Hantverkskurs, Järn på gammalt vis, från råmaterial till produkt, studiebesök vid gammal blästerugn och vapensmedjan vid Gammeldgården

19/7

11.00-16.00 Hantverksdag, olika hantverk och tekniker, tillverkning, förevisning och försäljning, framställning av järn i blästerugn, servering av motti, guideade visningar av Gammeldgården varje timme

21-22/7 Hantverkskurs, Jakt & Vapen, vi tittar på fågelsjöbössor, vapensmed0533.34.89440jan och skjuter med mynningsladdare

Håvens Bygdegårdsförening

26/7 18.00 Maths Östberg visar bilder och film, bl.a. om vargjägaren Valfrid Enoksson från Håven, litteraturtips, kaffe

Orsa Besparingssskog

23/8 10.00-14.00 Råbergskvarn, visning av skvaltkvarn och vadmalstamp i drift

Midälva Genealogiska Förening

11/10 11.00-15.00 MGFs lokal Kusten, Ingemar Åslin och Vidar Viksten: Finnbebyggelsen i Liden, Boplatser på "Oxsjöfjället" i Liden från 1600-1950

Hjulsjö Södra Hytta, Hällefors

Sveriges största bokloppis? Varje lördag-söndag fr.o.m. 28/6 till 24/8
Mer information:

<http://www.hellefors.se/forening/sodrahyttan/bokloppis/bokloppis.htm>

Finnskogsriket

- 17/8 9.30 vägskalet i Vittsjön, ängsslåtter, medtag matsäck och redskap
14/9 10.00 Källbo, guidad vandring till Vålsjöbo (3 km)

Bingsjö by, Rättviks Finnmark

- 28/6 10.00- kurs i lieslåtter, anmälan senast 20/6 till Folkmusikens Hus
1/7 14.00 Bystugan, byvandring i Bingsjö
19.00 Bingsjö kapell, Bingsjös spelmanshistoria i ord och ton, Peo Österholm berättar
3/7 15.00 Bingsjöstämman öppnas, 15.00-18.00 guidade visningar av Danielsgården, 19.00-24.00 på Danielsgårdens tun och loge firas, att stor spelmannen Pekkos Per fyller 200 år

Hanebo NF

- 10/8 8.00- Slåtter i Stugubacken, medtag mugg och gärna redskap

Finnskogens Vänner, Bollnäs Finnskog

- 19/7 14.00- Katrineberg, Finnskogsträffen, sedvanligt program

Skräddrabo Bygdegårdsförening och Finnskogsmuseet

- 9/7 8.00 Från Bollnäs via Alfta och Edsbyn, Busstur till Envikenskogen och Svartnäs, till Finnskogsmuseet (motti), Finnkyrkogården vid Björnå, Dalarnas största gran, Nysjöns levande fäbod m.m., avslutningsmiddag på Svartnäsgården, anmälan: 0271/550 30
20/7 14.00 Finnskogsdag med Natur & Kultur, 15.15 gränsbyn Getryggen, motti serveras
9/8 18.00 Kulturkväll, "Glimtar från Finnmarken", Stig Wengelin med drag spel, minnen och historier från Bollnäs Finnskog, servering av kol bullar
25/10 16.00-18.00 Filmmatiné

Galvens Bygdegårdsförening

- 28/6 16.00- Galventräffen, spelmansstämma

Byarna på Järvsöskogen

- 14/7 11.00-16.00 Öppet Hus på Fluren, Hästberg, Sidskogen och Svedbovallen,
17.00 Avslutningsmiddag på Harsagården med musik

Loosveckan 2008

- 14/7 10.00- Gruvans Dag
17/7 19.00 Los bibliotek, journalisten och filmaren Jonas Sima berättar om finnskogskulturen och visar sin film "Döden i finnskogarna" om Sjö-Johan och andra original, servering,

*En samling glada deltagare på konferensen i Alfta i maj 2008.
Foto: Maud Wedin.*

Protokoll fört vid FINNSAM: s vårmöte i Alfta, Skålsjögården den 25 maj 2008

FINNSAM = Finnbygder i samverkan

- § **1 Mötets öppnande.** Mötet öppnades av Maud Wedin, Falun som hälsade alla välkomna till förhandlingarna.
- § **2 Ordförande för mötet.** Till ordförande för mötet valdes Bo Hansson, Borlänge.
- § **3 Sekreterare för mötet.** Till mötets sekreterare valdes Jan-Erik Björk, Källby.
- § **4 Protokolljusterare.** Till justerare av protokollet valdes Inga-Greta Lindblom, Torsby och Berit Andersson, Torsby.
- § **5 Verksamhetsberättelse.** Maud hänvisade till den FINNSAM - information som har skickats ut under verksamhetsåret. Mötet hade inga frågor i anledning av denna punkt.
- § **6 Ekonomisk berättelse.** Handlingar rörande boksluten för åren 2006 och 2007 hade skickats ut innan konferensen. Många medlemmar vid mötet fann det dock svårt att tolka det nya sättet för redovisning av boksluten. Efter diskussion beslutade mötet att kassören skulle upprätta bokslutet med balans- och resultaträkning på ”det gamla sättet”. En ny presentation skulle göras vid den kommande höstkonferensen i Skinnskatteberg.
- § **7 Revisorernas berättelse.** Revisorernas granskning av räkenskaperna omfattar åren 2006-2007. Granskningen har emellertid inte kunnat avslutas, varför någon slutlig revisionsberättelse inte kunde lämnas till detta möte. Mötet beslutade att revisionsberättelse skulle lämnas vid höstkonferensen i Skinnskatteberg.
- § **8 Beslut om ansvarsfrihet för ledningsgruppen** Med hänsyn till §§ 6-7 ovan bordlades frågan om ansvarsfrihet för den avgående ledningsgruppen till höstkonferensen i Skinnskatteberg. Mötet beslutade att den avgående ledningsgruppen hade ansvar för verksamheten 2006-2007 fram till att denna kunde slutföras och behandlas vid kommande medlemsmöte.
- § **9 Val av ny ledningsgrupp 2008.**
<i>Sammankallande / ordf.</i>	Maud Wedin, Falun
<i>Kassör</i>	Christina Norlander, Smedjebacken
<i>Mellannorrland</i>	ord. Maud Wedin, Falun
	suppl Kjell Nordqvist, Järbo
<i>Gävle-Dala / Orsa finnmark</i>	ord. Maths Östberg, Alfta
	suppl Barbro Sindler,
<i>Falun-Bergslagen</i>	ord. Lars-Olof Herou, Ludvika
	suppl Tor Eriksson, Örebro
<i>Tiveden</i>	ord. Lena Gribing, Anderstorp
	suppl Jan-Erik Björk, Källby

- rätta” och ”Anna-Stina Knas – En barriärbrytare”
- 27/7 11.00 Gänsen, Byavandring, Gänsens Bystugeförening guidar i och berättar om byn.
- 12.30 Finnmarksfilosofen och skogsmästaren Gunnar Karlsson, Torsberg bjuder på personliga betraktelser från Dan Anderssons finnmark.
- 28/7 8.45- turistbyrå i Ludvika, ”Ur pensel och penna”, guidad busstur i Finnmarken med Birgitta Ahrås och trubaduren Björn Jadling, anmälan till Ludvika/Smedjebacken Turism
- 29/7 9.00 Rikkenstorp, Finnmarksvandring med Nils Holmdahl och durspelaren Alvar Orre 8 km, medtag stövlar, matsäck, föransmälan Ludvika/Smedjebacken Turism
- 30/7 11.00-14.00 Hyttbacken, Strömsdal, Parlingdagen
- 31/7 11.30 och 15.00 Kullen, Byavandring, Anna-Karin Andersson förevisar och berättar om byn.
- 1/8 16.30 Bränntjärnstorpet, Kort finnmarksvandring runt skogarna vid Bränntjärnstorpet 1,5 km med Nils Holmdahl, medtag stövlar, föransmälan Ludvika/Smedjebacken Turism,
- 18.00 Visor i skymningen, Nils Holmdahl inleder med att kort berätta om Bränntjärnstorpet

Säfsenveckan 2008

- 7/7 11.00-16.00 Bydegården, Ulriksberg, utställning, bildspel med foton från trakten, servering
- 10/7 10.00, 12.00 och 14.00 Visning av Säfsnäs kyrka

Närsens Bystugeförening, Nås Finnmark

- 26/7 14.00 Finnmarksträffen vid Utsikten (reservlokal: bystugan), berättare, sång, dans och musik, hantverk, kolbullar

Finnmarken-Kroktorps hbf, V Dalarna

- 9/7 19.00 Oxfallskväll, trivselkväll, underhållning
- 20/7 12.30- Kroktorps, Mottifesten, underhållning: På fri fot, Narrar på rymmen (Lukas Stark och Karl-Gunnar Malm)
- 16/8 15.00 Kvarndag, Jan-Erikes kvarn (skyltat fr. Rv 26), underhållning
- 5/9 17.30 Vandring från hembygdsgården till Krokkvarnen, naturskön vandring i finnarnas fotspår, underhållning: Vansbro Unga Spelmän

Lejsme Pers förening

- 24/7 18.00 Rihimäki (Malungs Finnmark), Lejsme-Pers afton, spelmansstämma

Teatergruppen Tunglå, Östra Malungsfors

- 5/7 17.00, 6/7 15.00, 8/7 och 9/7 17.00 Musikdramat ”Under samma himmel”, servering, biljettbokning 077-170 70 70, 0280-186 00

26/7 12.00-16.00 Så va då då, aktivitetsdag, stugorna är ”bebodda”, kontinuerlig teater mitt ibland publiken, skröner och skratt, bl.a. motti och fläsk

Föreningen för Östmarksbygden

12/7 10.00-16.00 Rördåfors kvarn, malning och försäljning av skrädmjöl

Forestwalk Wermland

3/7-6/7 Sturegården, Nyskoga, Kulturresea i Finnskogen, 4 dagar, www.forestwalkwermland.se, 0560-331 23, 073-382 08 28

Rikkenbergets hbf

8/6 12.00-18.00 Blomstervandring och andakt, servering

23/8 Finngårdens dag, motti och fläsk, underhållning

Bygdekooperativet Södra Finnskoga

25-26/7 Jularbofestival i Järpliden och Bograngen, Dragspelsfestivalen ”Livat i Finnskogen” till minne av Carl Jularbo, guidning, servering, allspel, scenuppträdande, buskspel och dans

Södra Finnskoga hbf

20/6 15.00 Tomta hembygdsgård, Skräckarberget, Midsommarfirande, musik av bygdens spelmän, servering

Finnerödja hbf

3/8 Hembygdsdag

Teater i Motjärnshyttan, Nordmark

28/6 och 29/6 14.00 friluftsspelet ”Lång-Kristoffers förbannelse” av Lena Dahlman

Föreningen Finnstigen, Bredsjö

9/8 och 10/8 15.00, **13/8 och 15/8** 18.00, **16/8 och 17/8** 15.00 ”Midsommarfest från år 1821”, historiskt friluftsspel av Marianne Söderbäck (från Gottlunds vandring)

Dan Andersson-veckan 26/7-3/8 i Ludvikabygden

26/7 11.00 Dan Andersson Museum, Vernissage, Birgitta Pettersson, motiv från Dan Anderssons finnmark i olja och akvarell

27/7 10.45-c:a 19.00 turistbyrå i Ludvika, ”Kvinnor och platser i Dan Anderssons dikter”, guidad busstur i Finnmarken med Barbro Jadling och Annacari Jadling Ohlsson, anmälan till Ludvika/Smedjebacken Turism

27/7 11.00 Hammarbacken, Sädesmagasinet, Hélène Littmarck Holmdahl presenterar sina utställningar ”Om smiden och ristningar kunde be-

Värmland

Norge södra Finnskogen

Norge norra Finnskogen

ord Inga-Greta Lindblom, Torsby
suppl Niclas Persson, Torsby
ord. Birger Nesholen, Kirkenaer
vara Jan Myhrvold, Gjerdrum
ord. Mary G Tangen, Törberget
vara Rolf Rönning, Heradsbygd

Den nya ledningsgruppen ska ansvara för verksamheten från år 2008.

§ **10 Val av firmatecknare för år 2008.** Mötet beslutade att välja **a)** för svenska kontot sammankallande Maud Wedin, Falun och kassören Christina Norlander, Smedjebacken var för sig. **b)** för norska kontot kassören Christina Norlander, Smedjebacken och ordinarie ledamoten Mary G Tangen var för sig.

§ **11 Val av revisorer.** Till ordinarie revisorer valdes Kjell Söderlund, Bollnäs och Berit Gullbekk, Hönefoss. Till ersättare valdes Åke Granberg, Hällefors

§ **12 Val av valberedning.** Till valberedning valdes Seppo Remes, Hallstammar, tillika sammankallande, samt May Kirsten Olsen, Törberget och Kennet Norrgrann, Uppgränsta.

§ **13 Val av övriga funktionärer/adjungerade.** a) Redaktör för FINNSAM-info. Frågan bordlades till höstkonferensen i Skinnskatteberg. Mötet beslutade att låta ledningsgruppen själv i övrigt bedöma behovet av funktionärer och adjungerade.

§ **14 Nya stadgar/vedtekter.** Ett förslag till stadgar hade skickats ut från ledningsgruppen. Jan-Erik gick kortfattat igenom förslaget och pekade på de väsentliga förändringarna. Under beredningen hade gruppen fått synpunkter som i flera fall hade beaktats. På Mauds förslag antog mötet de nya stadgarna i princip och med formulerad andemening. Dock fanns behov av några ytterligare ”redaktionella” ändringar. Reviderat förslag läggs fram vid höstkonferensen i Skinnskatteberg.

§ **15 Information om höstkonferensen i Skinnskatteberg den 5-7 september 2008.** Lars-Olof Herou orienterade om kommande höstkonferens i Skinnskatteberg. Den skulle omfatta två-tre dagar vid den tidpunkt som tidigare hade bestämts. Konferensens tema skulle bli bergsbruk och släktforskning. Någon förändring i programmet kunde bli aktuellt. Mötet godkände informationen. .

§ **16 Information om vårkonferensen den 24-26 april 2009 i Helsingfors.** Ett förslag till upplägg och genomförande av vårkonferensen hade skickats ut innan mötet. FINNSAM hade fått ett bidrag på 35 000 kr. Ledningsgruppen föreslog att det sökta bidraget (förutom 5 000 kr till allmänna konferenskostnader) ska användas för att subventionerna konferensavgifterna för anmälda FINNSAM-deltagare. Den totala kostnaden bedöms ligga kring 1 400 kr per deltagare, efter att subventionen dragits av. Mötet fastställde förslaget.

§ **17 Förslag till arkivkonferens vintern 2008/2009.** Jan-Erik föreslog ett arkeologitema på nästa vinterkonferens. Stig Welinder menade att detta mycket väl kunde bli möjligt, varvid ett besök vid ATA/RAÅ skulle kunna

ingå som en del. Mötet beslutade att ledningsgruppen skulle arbeta vidare med planeringen.

§ 18 **Medlemsavgiftens storlek.** Ledningsgruppen hade föreslagit följande medlemsavgiftera) 100 kr årligen för enskild medlem b) 300 kr årligen för juridisk medlem Mötet fastställde ledningsgruppens förslag att gälla från 2009.

§ 19 **Rapporter.** Mötet beslutade på förslag från Maths Östberg att punkten skulle utgå.

§ 20 **Övriga frågor**

a) **STORA-avverkning.** Seppo Remes tog upp frågan om STORA: s avverkning och den påverkan som denna har på den närbelägna Finnstigen. Lena Gribing framhöll att STORA är miljöcertifierade och därmed har ett visst ansvar även i dessa frågor. Maud föreslog att en grupp bildas bestående av Seppo, Lena med flera och den särskilda Bergslagsgruppen. Gruppen bör upprätta ett förslag till skrivelse till STORA och som lämnas till ledningsgruppen.

b) **Skifsen-projektet.** Lars-Olof Herou informerade om projektet, vilket leds av Susanne Andersson. Projektet innebär att man kommer att skapa ett kommunalt reservat. Beslut fattas under hösten 2008 och innefattar bl.a. uppförande av åtta byggnadslovsbefriade byggnader i området. Reservatet får en turistisk prägel med möjligheter till övernattningar mm. Stig påpekade att projektet kan komma att påverka de byggnadsrester mm som eventuellt finns på platsen och som då kan förstöras.

c) **Håen-projektet** Hans Berglund informerade om projektet, vars syfte är inrättande av ett naturreservat i området. Det är länsstyrelsen som driver projektet

d) **Tillställningar/händelser i sommar.** Inga-Greta informerade om Solör-Värmlands 50-årsjubileum den 16 augusti och en tillställning i Norge den 15 augusti.

e) **Släktnamnsprojektet.** Jan Myhrvold informerade om det pågående projektet som nu är inne i ett skede av standardisering etc. Vidare håller man på med förordet. Publicering kan förväntas till hösten 2008.

§ 21 **Avslutning.** Maud framförde ett stort och varmt tack till arrangörer och medverkande föreläsare med flera, särskilt till ansvarige Maths Östberg.

Bo Hansson
Ordförande

Jan-Erik Björk
Sekreterare

Inga-Greta Lindblom
Justerare

Berit Andersson
Justerare

27/9 14.00 Bygdetunet, bad i rökbadstua, etter dette hver siste lørdag i måneden

Finnskogdagene, Svullrya

11/7 18.00 "Torvet", Åpning, bl.a. utdeling av Finnskogprisen

12/7 9.00 Busstur "Bli kjent med Finnskogen", lokal- og slekthistorisk tur i området Graesberget – Ormberget, guide: Jan Myhrvold, påmelding: 977-07604

10.00-17.00 Gamleskolen, Utstilling fra Norsk Skogfinsk Museum

11.00-15.00 Finnetunet, Livet i hverdagen, virksomhet med folk og dyr, 15.00 Utdeling av Finnskogen takker

12.00-14.00 Busstur på Finnskogen, guide: Birger Nesholen

13.00 Finnskogen Kro og Motell, utekonsert med "Toive" –folke musikkgruppe fra Karelen

16.00 Skogheim, filmen Finnskog og trollskap

18.30 Finnetunet, Det Primitive Teater fremfører Spillet om innvandrerne av Merete Wiger

13/7 14.00 Norsk Skogfinsk Museum, foredrag "Finske slektsnavn på Grue Finnskog" av Jan Myhrvold og Niclas Persson

16.00 Finnetunet, Det Primitive Teater fremfører Spillet om innvandrerne av Merete wiger

Åsnes Finnskog historielag

6/7 11.00 Faldaasen Skolemuseum, Åpen dag

14/9 11.00 Tyskeberget Finnetorp, Kulturminnedag

Törberget historielag

2-3/8 Utstilling i kirken i anledning Törberget Kirkes 75 års jubileum under Törbergsdagene

Timbonäs-Långnäs Byalag, Gräsmarks sn

17/8 10.00- Mitandersfors och visning av Bogens kyrka, Finnkulturdag,

13.00 Tvällens festplats,

14.00 underhållning (ukulelegrupp från Deje), kaffe, kolbullar, försäljning

Lekvattnets hbf

26/7 9.00 Ritamäki, slätter

9/8 11.00- Karmenkynna, Hembygdens dag
15.00

Fryksände hbf, Kollsberg, Torsby

22/6 16.00, 25/6 18.00, 28/6 och 29/6 16.00 teater: "Ån susar skogen" av Gunilla Rubbestad, drama om och med färgstarka kvinner på Finnskogen från förr

Axplock av evenemangstips sommaren 2008

Sammanställt av Maths Östberg

Solör-Värmland Finnkulturförening

- 22/6 17.00 Purala, svensk/norsk midsommarfest, Sven-Olof Johansson dikter, Gun-Britt Gerhardsson och Valle Jönsson sång och visor, Ann-Charlotte och Ture Dahlén, durspel och historier
- 29/6 17.00 Puralaafon, Marit, Matti & Mats blandad underhållning, Robert Lee Persson, egna dikter
- 6/7 17.00 Puralaafon, Anders Norudde spelar på gamla instrument
- 13/7 17.00 Puralaafon, Linda Rattfeldt, visor av Dan Andersson och berättar om hans liv
- 20/7 17.00 Puralaafon, *Ler & Långhalm* spelar folkmusik från värmländska Finnskogen
- 27/7 10.00 Abborrtjärnsberg, traditionsenligt slättermåll
17.00 Puralaafon, Björn Sandborgh visor, dikter och historier
- 3/8 17.00 Puralaafon, Vännäsmusikken från Frelsningsarmén Kongsvinger
- 10/8 17.00 Puralaafon, Roy Lönhöiden visor
- 16/8 11.00 Mattila, 50-årsjubileum, föredraget "Finska släktnamn i Östmarks socken" av Niclas Persson och Jan Myhrvold
17.30 Granevik, Torsby, Jubileumsfest med middag och underhållning, historik, Utnämmande av hedersmedlemmar m.m., anmälan med inbetalning innan 1/8

Norsk Skogfinsk Museum

- 12/9 19.00 Svullrya gamle skola, Marifolket i Russland, lysbildeforedrag av Birger Nesholen

Finnskogen Turistforening, ur turprogrammet

- 21/6 11.00 Hof Finnskog kirke, Ö Tysketorpet – Dulpetorpet (12 km)
- 19/7 10.00 – Slättehög på Lebiko, skogfinsk slättemat med Henry Johnsen,
- 20/7 18.00 medtag redskap
- 6/8 18.00 Linna (fra Rotnemoegen mellom Öiermoen og Svullrya), Simola rundt (5 km)
- 9/8 11.00 butikken på Skalbukilen, Storberget rundt, Åsnes Finnskog (6-7 km)
- 6/9 11.00 Risbekken (ved Gravbergsvegen 9 km nord for Flisbrua), Lindberget – Högsjöberget, Åsnes Finnskog (c:a 7 km)

Austmarka historielag

- 9/8 11.00- Bygdetunet, Marken i gammel stil, salgsboder, aktiviteter, servering av tradisjonsmat, underholdning, auksjon

Ett ryskt badstutåg.

Man har nu börjat sända badstutåg till fronten. De mottagas med jubel av såväl officerare som soldater. Detta är förstabeligt, när man vet, vilken roll en badstutå spelar i ryska folkets liv.

Badstutågen, som äro en rysk uppfinning, äro mycket praktiskt inrättade. Två waggoner rymma de stora behållarna, den ena med kallt, den andra med varmt vatten, en tredje waggon tjänar till av- och påklädning, i fjärde och femte waggonerna, som äro förenade, har inrättats en rymlig, behaglig badstut. Annu tre waggoner äro bestämda till badstutens personal, frisörer, liktörnsoperatörer och två läkare.

Direkt från Petrograd körde tåget till krigsskådeplatsens förposter med en kommendering på 40 man, bestående av badstutkarlar, sjukvårdare, som utföra massage, läkare samt — skräddare och skomakare. Bortåt 12,000 man bada dagligen i badstutåget, och till största delen utdelas rena underkläder.

Efter kl. 8 på aftonen togo utestående officerarna badstut i besittning. Det är tydligt, att de officerare, som länge ha uppehållit sig i förpostlinjen, i långt högre grad än soldaterna sakna det allra nödvändigaste. Detta beror på, att medan varje menig har sin rensel, där han har ett linne att skifta med och det nödvändigaste till kroppens vård, ha officerarna endast en liten väska med förbandssaker, toalettsaker, ett par reservstövlar och tobak. Deras koffertar ligga som oftast i trångavdelningen flera mil från förpostlinjen.

Överallt, där badstutågen visa sig, bli de mottagna med jubel. Man påtänker nu att utrusta liknande tåg i Moskva och Kiev, som skola gå till trupperna i Galizien.

Bo Hansson har hittat denna notis i Borlänge Tidning 1915 20/2.

Bokrecension

Två misslyckade sidor om *Finnmarkerna i Värmland*

Den skoningslöse. En biografi över Karl IX, av Erik Petersson. Natur och Kultur 2008. Inb., ill., 333 s., käll- och litteraturförteckning, person- och ortregister. ISBN 978-91-27-02687-2. Ca 200 kr.

En första, heltäckande biografi om Karl IX låter verkligen spännande! En relativt ung student, Erik Petersson, har i år publicerat boken *Den skoningslöse* på Natur & Kultur. Ett knappt två sidor långt avsnitt (s. 56-58) ägnas åt *Finnmarkerna i Värmland*. Allt eftersom jag läser dessa sidor blir jag mer och mer förvånad. Denna förvåning når sin kulmen vid följande passus:

”...men på vissa håll formerades nästan som små städer med finska innebyggare. Så var fallet i Hagfors och Filipstad i Värmland, Hällefors och Kopparberg i Värmland och Karlskoga i Närke.”

Hagfors (blev stad först år 1950) nyskapades som tätort, när Uddeholmsbolaget 1876 lokaliserade ett nytt stålverk, ersättande ett tiotal gamla bruk, till ett vattenfall i Uvån. Skogsfinnar har funnits först på rejält avstånd från vad som långt senare blev tätorten och inte i något stadsliknande samhälle! Motsvarande gäller Filipstad. Richard Broberg skriver: ”Bergshanteringen och läget vid sjösystem som transportled för järnet utgjorde förutsättningar för Filipstads tillkomst, och anläggningen skedde ej på av finnar bruten mark” (*Finnbygden* 1975: 3, s. 4).

Vilken kartbok Petersson har tittat i för att hitta Hällefors och Kopparberg i Värmland vet jag inte. Hällefors ligger i Västmanland, men i Örebro län. Samma förhållande gäller Kopparberg. Däremot vet jag, var någonstans författaren har hämtat den felaktiga uppgiften om ”Karlskoga i Närke”. Mer härom senare.

En uppgift om skattefrihet” för skogsfinska nybyggare ”ett par år” är också felaktig. Korrekt uppgift är sex , alternativt sju år.

Skogsfinnarnas speciella svedjebruk beskrivs mycket ofullständigt och delvis felaktigt. Det nämns över huvud inte att detta svedjande bedrevs i gammal grov granskog, inte heller att grödan var en speciell sorts råg. Det framgår inte att odlingscykeln var flerårig. Påståendet att man efter ”inmot 20 år” kunde upprepa samma procedur är inte korrekt. Det tar betydligt längre tid att åter få grov granskog, som möjliggör denna form av svedjande och därefter sådd av svedjeråg. Det finns också andra egendomligheter i texten, t.ex. påståendet att skogsfinnarna ”levde i särskilda kolonier i de annars glesbefolkade områdena.”

Hur mycket har författaren tagit del av senare årtiondens forskning kring skogsfinnarna? Jag letar förgäves i litteraturlistan efter Gabriel Bladhs doktorsavhandling från 1995, *Finnskogens landskap och människor under fyra sek*

ler, Richard Brobergs *Finsk invandring till mellersta Sverige* (1988), Kari Tarkiainens *Finnarnas historia i Sverige 1* (1990) eller nätverket FINNSAMS utmärkta grundbok *Det skogsfinska kulturarvet* (2001). Inget napp! Finns det över huvud någon referens med anknytning till skogsfinnarna? Ja, det gör det faktiskt. Den ovan nämnda uppgiften om ”Karlskoga i Närke” är en ledtråd. Samma felaktiga uppgift finns nämligen i H. Linderholms bok från 1974 *Sveriges finnmarker*, ett verkligt bottennapp! Karlskoga ligger naturligtvis – till skillnad från Kopparberg och Hällefors – i landskapet Värmland. Erik Petersson kunde inte ha valt ett sämre verk att referera till. Denna bok dömdes nämligen helt ut av sakkunskapen som Richard Broberg i *Finnbygden Nr 3* 1975 och Knut Warmland i en anmälan i *Nya Wermlandstidningen 7/8* 1974. Lars-Olof Herou gjorde i *Det skogsfinska kulturarvet* (2001) en kommenterad sammanställning över den viktigaste litteraturen kring skogsfinnarna. Han valde då att helt förbigå Linderholms bok, eftersom den fått en så fullständigt förödande kritik av sakkunskapen. Samma gäller Gabriel Bladhs och Maud Wedins (2007) doktorsavhandlingar. Båda väljer att förbigå Linderholms bok med tystnad.

Det är alltså bara att konstatera att författaren helt misslyckats med avsnittet *Finnmarkerna i Värmland* i *Den skoningslöse*. Tänk om vi i stället hade fått en välskriven, på modern vetenskap grundad framställning på 8-10 sidor! Den stora missen är alltså att författaren inte har tagit del av den moderna litteraturen i ämnet. I denna finns nämligen en nyanserad och delvis ny bild av hertig Carls roll i sammanhanget, först framtagen av Richard Broberg.

Har inte en förlagsredaktör ett visst ansvar att hjälpa en ung författare med en sådan sak? Samma gäller den i förordet namngivne granskaren. Jag kan inte låta bli att fråga mig, om verkligen någon person över huvud taget har granskat detta avsnitt, detta med tanke på de geografiska sakfelen.

I förordet hänvisar författaren vidare generellt till *Nationalencyklopedin*. Det kan dock knappast gälla de berörda sidorna, eftersom NE har en utmärkt artikel under uppslagsordet ”finnmarker”, vilken också ger ett antal goda referenser, däribland de ovan nämnda Broberg och Tarkiainen.

Jag avstår från att bedöma boken i övrigt, men jag konstaterar, att det är utomordentligt olyckligt att gammal, drygt 30-årig desinformation om skogsfinnarna i Värmland, påspädd med nya felaktigheter, nu sprids över landet genom denna nya bok om Karl IX.

Arne Vannevik

Inbjudan till FINNSAM:s höstkonferens i Skinnskatteberg 5-7 sept 2008

Vi hälsar alla hjärtligt välkomna till höstens FINNSAM-konferens i Skinnskatteberg, Ramsberg och östra Västmanland.

Temat är släktforskning och bergsbruk.

Anmälan senast 17 augusti till:

Bergslagens Folkhögskola
Helmers stig 1
739 92 Skinnskatteberg
0222-44400
info@bfhsk.se

Jag anmäler mig till FINNSAM:s höstkonferens i Skinnskatteberg

Namn: _____

Adress: _____

Telefonnummer: _____

E-postadress: _____

3 dagar inkl logi 1100:- _____ boende i vandrarhemsstandard
3 dagar inkl logi 1500:- _____ boende i hotellstandard
3 dagar exkl logi 500:- _____
2 dagar inkl logi 800:- _____ boende i vandrarhemsstandard
2 dagar inkl logi 1000:- _____ boende i hotellstandard
2 dagar exkl logi 400:- _____
Endast bussutflykten 250:- _____

Jag önskar vegetarisk mat _____

Övriga _____

önskemål _____

OBS! Respektera sista anmälningsdag: 17 augusti 2008